

مجتبی بهنام تقدسی
- عضو هیئت علمی دانشگاه بین المللی
امام رضا^ع
- بیش از ۲۰ سال سابقه فعالیت در
اکوسیستم نوآوری کشور
- مدیرعامل شرکت توسعه فناوری عصر
نانو، فعال در حوزه بازرگانی محصولات
VC و شهر هوشمند

مجتبی بهنام تقدسی عدم نقدینگی مکفی؛ خلأ بزرگ اکوسیستم نوآوری مشهد

VC یا سرمایه گذاری خطرپذیر (Venture Capital)
مختص استارت آپ ها و شرکت های کوچکی است که
سرمایه گذاران تأمین مالی آن را انجام می دهند، چون
معتقدند پتانسیل رشد بالایی در آینده دارند.

می کنند، چون در مشهد برای تداوم کار، نقدینگی نیست. بازی در مشهد، بازی بسیار کوچکی است در حالی که هم نیروی کارش خیلی توانمند و مقرون به صرفه است و هم فضاها تولیدی اش برای شرکت های تولیدی دانش بنیان که در ابتدای راه هستند، بسیار مناسب است. امیدوارم اتفاقات خوبی که شهرداری مشهد در کارخانه نوآوری رقم می زند، گسترده شود و بتواند اکوسیستم نوآوری را بیش از پیش تقویت کند.

یک VC محسوب می شود؛ اما کم است و متأسفانه خیلی هم محدود شده است.

آستان قدس ظرفیت بسیار بیشتری دارد که می تواند به اتکای آن پای کار بیاید. اگر شهرداری مشهد، دانشگاه آزاد، دانشگاه فردوسی و از همه مهم تر معادن، صنایع و شرکت های بزرگی که در خراسان داریم، نیز پای کار باشند، به راحتی می توان این صندوق را ایجاد کرد.

البته که با ایجاد چنین صندوقی، خودشان هم منتفع می شوند. ضمن اینکه می توانند در کمیته C این صندوق هم نماینده داشته باشند و طرح های پیشنهادی شان نیز حائز اعتبار شده و روی آن ها سرمایه گذاری انجام شود. از طرفی با سهام داری این نهاد هاد صندوق VC یک جریان اقتصادی در مشهد شکل می گیرد که جلوی مهاجرت را سد می کند.

متأسفانه، مهاجرت بچه های خوب و فناور مشهد به تهران روز به روز بیشتر می شود، بعضی حتی به خارج از کشور مهاجرت

در اکوسیستم نوآوری مشهد و به خصوص در اکوسیستم نوآوری شرق کشور یک خلأ بزرگ داریم. آن خلأ، عدم نقدینگی مکفی است. متأسفانه بیشتر سرمایه گذاران و شرکت های VC بزرگ* در تهران مستقرند و نخبگان، فناوران و شرکت های مشهدی که ظرفیت بسیار بالایی هم دارند، از مزایای این بازار محروم هستند. پیشنهادم برای گریز از چنین وضعیتی این است که در مشهد یک صندوق VC قوی داشته باشیم که هزار تا ۲ هزار میلیارد تومان نقدینگی داشته باشد. معتقدم این کار شدنی است چون در مشهد بازیگران و نقش آفرینان بزرگی داریم که ایجاد چنین صندوقی باید رسالت اجتماعی شان باشد. اولین بازیگر آستان قدس رضوی است. مادر مشهد امام رضا^ع را داریم که «عالم آل...» است. وجهه «عالم آل اللهی» امام رضا^ع باید در مشهد جلوه کند. این وجهه فقط در ایجاد دانشگاه و بنیاد پژوهش ها که بروز نمی کند! درست است که الان صنایع پیشرفته رضوی به عنوان

محسن روشنگ
- عضو هیئت رئیسه انجمن شرکت های
دانش بنیان خراسان رضوی
- مسئول انجمن شتاب دهنده های
خراسان رضوی
- مدیرعامل مرکز نوآوری و شتاب دهنده
میزرشد

محسن روشنگ همگرایی زیست بوم؛ مهم تر از زیست بوم

واکوسیستمی خود نیز ارزش قائل باشند. یک اکوسیستم بیمار به مراتب بدتر از داشتن یک اکوسیستم است، چون در یک اکوسیستم معیوب به خیال اینکه ابزار لازم را برای توسعه کمی و کیفی کسب و کار هاد داریم، در پی تشکیل زیست بوم سالم نیستیم و این خیلی خطرناک است.

از این رویه فعالان حوزه نوآوری و سیاست گذاران هشدار می دهم اگر که بناست در جهت اصلاح زیست بوم نوآوری فعالیت کنیم به موضوع همگرایی توجه ویژه داشته باشیم؛ لذا باید موازی کاری نکنیم، اجزای اکوسیستم را مقابل هم قرار ندهیم، کم کاری و زیاده کاری در حوزه های مختلف انجام ندهیم و قبل از هر اصلاحی، اتاق فکر تشکیل دهیم و از صاحب نظران مشورت بگیریم. در نهایت باید اعضای اکوسیستم را یکی رصد کرده و رفتار درون سازمانی و برون سازمانی آن ها را بررسی کنیم تا یک فرایند اصلاحی یکپارچه برای کل سیستم انجام شود.

بازار شوند، چون در دل یک اکوسیستم همگرا شکل نگرفته اند. سیستم جزیره ای بوده و اجزای درون خودشان خوب فعالیت می کرده و نمره خوبی هم گرفته اند اما زمانی که این اجزا کنار هم قرار می دهیم که خروجی بگیریم، به نتیجه مطلوبی نمی رسیم. نکته حائز اهمیت این است که در استان خراسان و شهر مشهد زیست بوم نوآوری را داریم، اما نواقصی دارد؛ یکی از این نواقص نبود همگرایی اجزای اکوسیستم است.

در واقع چون خروجی اکوسیستم ها قابل سنجش نیست، شاید سال ها طول بکشد تا متوجه نقص آن ها بشویم؛ لذا اهمیت زیادی دارد که در تعریف اجزای اکوسیستم و در چیدمان آن ها رفتار درستی داشته باشیم. درست است که داشتن زیست بوم نوآوری یک ضرورت است اما مهم تر از آن، داشتن زیست بوم همگراست. اینکه همانطور که اجزا وظایف درون سازمانی خود را به تنهایی انجام می دهند، برای وظایف برون سازمانی

کسب و کار هاد ر بستر زیست بومی نوآور، خلاق و پویا رشد یافته و به بلوغ می رسند. اگر چنین زیست بومی شکل نگیرد یا ناقص شکل بگیرد، کسب و کارهای شتاب دهنده هم که ضامن بقای یک زیست بوم هستند، شکل نخواهند گرفت یا اینکه در توسعه خودشان با چالش های جدی روبه رو می شوند. اگر کسب و کارهای بنیادی همچون شتاب دهنده ها به بلوغ نرسند، هم شرکت های دانش بنیان کمتری داریم و هم آن هایی که داریم، بسیار پریریسک هستند.

در اکوسیستم، یک عضو در دل خودش فعالیت مشخصی را انجام می دهد اما ورودی آن از دیگر اجزای سیستم گرفته می شود و خروجی اش نیز به دیگر اجزای آن می شود. هنگامی که اجزای آن در اکوسیستم ارتباط تنگاتنگی ایجاد کنند، منابع انسانی، مالی و زمانی هدر می رود و به تبع آن ریزش شرکت ها زیاد می شود. شاید در این میان شرکت هایی ایجاد شوند اما نمی توانند به خوبی وارد